

Стратегічне судочинство у сфері репродуктивних прав як приклад лідерства у правозахисті

Центр репродуктивних прав - це глобальна правозахисна організація адвокатів/ок та правозахисників/ць, яка працює над забезпеченням захисту репродуктивних прав законом як фундаментальних прав людини задля гідності, рівності, здоров'я та благополуччя кожної та кожного.

З моменту свого заснування в 1992 році, Центр завдяки своїй революційній судовій, правничій та адвокаційній роботі, у поєднанні з безпрецедентним досвідом у конституційному, міжнародному та порівняльному праві прав людини, змінив розуміння репродуктивних прав судами, урядами та правозахисними організаціями.

Центр досягає успіхів у національних судах, комітетах Організації Об'єднаних Націй та регіональних правозахисних організаціях з питань репродуктивних прав у сферах, що стосуються життєво важливої акушерської допомоги, контрацепції, материнського здоров'я та безпечних послуг з абортів, а також запобігання примусовій стерилізації та дитячим шлюбом.

Детальніше про Центр репродуктивних прав:

Спікерка

Джорджіана Епуре — радниця з питань адвокації в Центрі репродуктивних прав, де вона працює над національними правовими стратегіями в Центральній та Східній Європі. До приходу в Центр Джорджіана керувала глобальною адвокаційною роботою в рамках кампанії “Вони дівчата, а не наречені: глобальне партнерство за припинення дитячих шлюбів” та працювала над стратегічними судовими процесами щодо прав людини в Open Society Justice Initiative. Паралельно Джорджіана працювала з низовими організаціями громадянського суспільства в Румунії з метою просування гендерної рівності. Вона має ступінь магістрині філософії з міжнародних відносин Кембриджського університету та ступінь магістрині з методів дослідження в галузі соціальних наук університету Лідса, Велика Британія.

Комітет ООН з ліквідації всіх форм дискримінації щодо жінок: розслідування щодо абортного законодавства Польщі

Розслідування щодо законодавства Польщі про аборти було розпочато після подань, зроблених у 2019 та 2020 роках Центром репродуктивних прав та польськими громадськими організаціями – Фондацією планування сім'ї (FEDERA) і Коаліцією Karat.

Комітет проводив розслідування щодо польського законодавства про аборти у 2021–2022 роках. У межах цього процесу в листопаді–грудні 2022 року відбувся офіційний візит до Польщі, під час якого члени Комітету зустрілися з урядовими посадов(и)цями, членами/кинями парламенту, представниками/цями громадянського суспільства, медичними працівниками/цями та жінками, яких безпосередньо торкнулося польське абортне законодавство.

Комітет також розглянув письмові докази та іншу інформацію про вплив чинного законодавства. Його висновки були оприлюднені у серпні 2024 року.

Ратифікувавши Конвенцію і Факультативний протокол до неї, Польща взяла на себе зобов'язання гарантувати права, захищені Конвенцією, і сумлінно усувати будь-які серйозні та систематичні порушення, виявлені Комітетом.

Для довідки:

Польща має одне з найсуворіших законодавств про аборти в Європі. Аборт дозволено лише тоді, коли існує загроза життю чи здоров'ю вагітної жінки або якщо вагітність є результатом зґвалтування чи інцесту. Допомога жінкам у здійсненні абортів поза межами закону карається позбавленням волі до трьох років.

У звіті Комітету визнається масштабна шкода, спричинена криміналізацією та правовими обмеженнями доступу до абортів у Польщі. Це перша всеохопна й авторитетна оцінка від органу ООН або регіонального органу з прав людини серйозних порушення прав людини, що викликані польським законодавством про аборти.

У звіті зазначено, що криміналізуючи та обмежуючи доступ до абортів, Польща здійснює суворий державний контроль над репродуктивним здоров'ям і автономією жінок, що в свою чергу призводить до серйозних і систематичних порушень прав людини. Комітет визнає серйозну шкоду, якої завдає

законодавча система, що змушує жінок продовжувати вагітність проти їхньої волі, звертатися до підпільних і потенційно небезпечних процедур абортів або виїжджати за кордон по допомогу, наражаючи своє здоров'я та добробут на небезпеку.

Комітет встановив, що криміналізація та обмеження абортів:

- втручаються в репродуктивну автономію та можливість приймати рішення;
- можуть піддавати жінок жорстокому, нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню;
- дискримінують жінок;
- порушують їхнє право на доступ до охорони здоров'я;
- піддають жінок шкідливим гендерним стереотипам;
- підривають доступ до інформації та допомоги;
- непропорційно шкодять вразливим групам.

У звіті Комітету викладено низку критично важливих і термінових кроків, які Польща повинна здійснити, щоб реформувати своє законодавство та політику щодо абортів і покласти край серйозним і систематичним порушенням, визначеним Комітетом. Відповідно до своїх міжнародно-правових зобов'язань, Польща має належно розглянути ці рекомендації та вжити реальних заходів для гарантування того, щоб подібні порушення більше не повторювалися.

Прийняти законодавчі реформи, які повністю декриміналізують і легалізують аборти, визнавши, що рішення жінки щодо власного тіла є особистими та приватними, а також поставивши автономію жінки в центр державної політики.

Визнати право на аборт як фундаментальне право людини.

Як тимчасовий захід, запровадити мораторій на застосування чинних кримінальних положень щодо абортів, зокрема зупинити всі арешти, розслідування та переслідування осіб, які допомагають жінкам отримати необхідну допомогу щодо переривання вагітності.

Запровадити заходи, що гарантують якісну, своєчасну та доступну допомогу з переривання вагітності у державних і приватних медичних закладах.

- Розробити протоколи, засновані на наукових даних і рекомендаціях Всесвітньої організації охорони здоров'я, щодо переривання вагітності, а також забезпечити відповідну підготовку медичних працівників/ць.
- Вжити заходів, щоб гарантувати, що всі жінки, зокрема жінки з інвалідністю, можуть самостійно приймати рішення щодо свого сексуального та репродуктивного здоров'я і мати доступ до науково обґрунтованої інформації.
- Встановити обов'язок для медичних працівників/ць, які відмовляються надавати допомогу з переривання вагітності з огляду на свої особисті переконання, направляти жінок до інших медичних фахівців/чинь, а також запобігати зловживанню такими відмовами.

Детальніше про звіт Комітету:

